

ŠESTA KATEHEZA

Milosrđe u obitelji i zajednici

Cilj:

Otkriti kako milosrđe nije tek osjećaj suosjećanja, nego aktivan način odnosa prema drugima, koji odražava Božji karakter; a otkrivajući važnost milosrđa kao temeljnog kršćanskog stava u obiteljskom životu i u životu zajednice, potaknuti sudionike da prepoznaju Božje milosrđe u vlastitom iskustvu te ih ohrabriti da to milosrđe konkretno žive kroz oprost, strpljenje, prihvaćanje i međusobnu pomoć u obitelji i široj zajednici.

UVODNA PJESMA

Sudionike pozvati na slavljeničko raspoloženje. Prikazati riječi pjesme na slajdu ili pustiti na *YouTubeu* ili, ako ima mogućnosti i svirača, svi mogu pjevati.

MILOSTI JE ČAS

KRUH SVOJ S GLADNIM DIJELI,
TUŽNA RAZVESELI,
BOLESNA POHODI,
SLIJEPICA K CILJU VODI!

MILOSTI JE ČAS, ISUS ZOVE NAS!
MILOSTI JE ČAS, ISUS ZOVE NAS!

ŽEDNA VODOM POJI,
TJESKOBNA SPOKOJI,
SAMOTNOM PRISTUPI,
SRCA NE OTUPI.

MILOSTI JE ČAS, ISUS ZOVE NAS!
MILOSTI JE ČAS, ISUS ZOVE NAS!

UVODNA MOLITVA

Kateheta/voditelj predmoli molitvu, a nakon određenog dijela svi kažu u 1. licu:

***Gospodine Isuse,
Ti si nam pokazao lice Očeva milosrđa.
Dolazimo pred Tebe sa svime što jesmo –
sa svojim radostima, ali i slabostima.
SVI: Isuse, uzdam se u Tebe!
Nauči nas biti strpljivima,
nauči nas slušati, razumjeti i oprostiti.
SVI: Isuse, uzdam se u Tebe!
Daj nam srca koja ne osuđuju,
nego prihvaćaju i liječe.
SVI: Isuse, uzdam se u Tebe!
Pomozi nam u zajednici
prepoznati one koji su sami, ranjeni i zaboravljeni.***

SVI: Isuse, uzdam se u Tebe!

**Otvori nam oči da vidimo potrebe drugih
i ruke da budemo znak Tvoje ljubavi.**

SVI: Isuse, uzdam se u Tebe!

**Učini nas svjedocima milosrđa
u riječima koje izgovaramo
i u djelima koja činimo svaki dan.**

SVI: Isuse, uzdam se u Tebe!

**Neka naše obitelji i zajednice
postanu mjesta nade, mira, praštanja i milosrđa.**

SVI: Isuse, uzdam se u Tebe!

MOTIVACIJA

Na slajdu prikazati sliku koju je prema viđenju sv. Faustine Kowalske prvi naslikao Eugeniusz Kazimirowski 1934. godine (Uskrsli Isus jednom rukom blagoslivlja, a iz njegova srca izlaze dvije zrake – crvena i bijela – simbol krvi i vode – *Milosrdni Isus*), te postaviti pitanja na koja sudionici iznose svoje odgovore. (Preko QR koda prikazati slike i pitanja.)

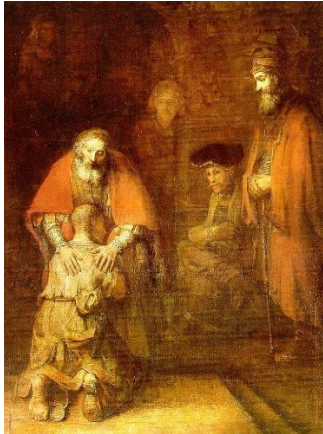

Divina Misericordia, Eugeniusz Kazimirowski, Vilnius 1934. (izvor: *Wikimedia Commons*)

- *Koga prikazuje ova slika?*
- *Što vidiš u Isusovu pogledu – osudu ili prihvaćanje?*

Prijedlog 2.

Na slajdu prikazati sliku koja prikazuje trenutak iz Evandjelja kad se rasipni sin vraća ocu nakon što je prokockao svoj život i baštinu (usp. Lk 15). On stoji nad sinom i polaže ruke na njegova leđa. Njegove ruke su blage, zaštitničke, gotovo majčinske. Sin je iscrpljen, bos, ponižen – ali prihvaćen. Otac ne pokazuje samo osjećaj – on djeluje: prima, oprašta, vraća dostojanstvo. Sin ne mora ništa zaslužiti – milosrđe mu je darovano. U pozadini stoje drugi likovi – podsjetnik da zajednica ponekad ne razumije milosrđe odmah. Postaviti pitanja na koja sudionici iznose svoje odgovore.

Rembrandt van Rijn, *Povratak izgubljenog sina*, 1669. (izvor: Wikimedia Commons)

- *Koji evanđeoski događaj prikazuje ova slika?*
- *S kim se najviše poistovjećuješ na slici?*
- *Što vidiš na očevim rukama?*
- *Jesi li ikada doživio takav zagrljaj milosrđa?*
- *Kako naše ruke mogu postati ruke milosrđa?*

Ove slike posebno snažno govore svima nama, a posebno obiteljima koje nose križ svakodnevice: Bog nije onaj koji stoji sa strane. On je onaj koji grli u slabosti.

POUČNI DIO

Biblijsko čitanje i razmatranje

Sada ćemo poslušati što nam Božja riječ kaže. Voditelj će pročitati biblijski tekst, a nakon toga slijedi kratki razgovor o tekstu:

Budite milosrdni kao što je Otac vaš milosrdan. Ne sudite i nećete biti suđeni. Ne osuđujte i nećete biti osuđeni. Praštajte i oprostit će vam se. Dajite i dat će vam se: mjera dobra, nabijena, natresena, preobilna dat će se u krilo vaše jer mjerom kojom mjerite vama će se zauzvrat mjeriti. (Lk 6,36-38)

- *Što za vas znači riječ milosrđe?*
- *Jeste li ga doživjeli u svom životu?*

Razrada teme katehetskog susreta

Ovaj ulomak iz Lukina Evanđelja dio je Isusova govora učenicima u kojem se opisuje stil života onih koji žele živjeti prema Božjem kraljevstvu. Temeljna zapovijed glasi: *Budite milosrdni kao što je Otac vaš milosrdan*. Isus ovdje postavlja Boga Oca kao mjerilo ljudskog ponašanja. Milosrđe nije tek čin suosjećanja, nego aktivan način odnosa prema drugima, koji odražava Božji karakter.

Zabrana osuđivanja i suđenja ne ukida razlikovanje dobra i zla, nego upozorava na samopravednost i strogoću srca. Čovjek koji sudi druge stavlja se na mjesto Boga, dok Isus poziva na poniznost i svjesnost vlastite grešnosti. Praštanje se prikazuje kao put oslobođenja: onaj koji prašta ulazi u dinamiku Božjeg oprosta.

Slika „mjere nabijene, natresene i preobilne“ preuzeta je iz svakodnevnog trgovačkog iskustva. Ona naglašava obilje Božje darežljivosti, ali i načelo uzajamnosti: način na koji se odnosimo prema drugima vraća nam se, ne kao mehanička kazna ili nagrada, nego kao duhovni zakon života u zajedništvu s Bogom. (Usp. D. J. HARRINGTON i dr., *Komentar Evanđelja i Djela apostolskih*, Sarajevo, 1997., str. 309-312.)

Sveti papa Ivan Pavao II. napisao je encikliku *Dives in Misericordia - Bogat milosrđem*, koja je objavljena 30. studenoga 1980. godine. Ona se bavi temom Božjeg milosrđa iz prispodobe o

izgubljenom sinu, a također i potrebom za ljudskim milosrđem. Ideja Božjeg milosrđa vrlo je bliska Ivanu Pavlu II. On je imao snažnu ljubav prema Božjem milosrđu, a pobožnost potječe od časne sestre sv. Faustine Kowalske. Papa je pobožnost odobrio i proširio na cijelu Katoličku Crkvu u 2000. godini, utemeljivši blagdan Božanskog milosrđa, koji se slavi prve nedjelje nakon blagdana Uskrsa (u nekim se našim krajevima prva nedjelja nakon Uskrsa još naziva „mali Uskrs“ ili „bijela nedjelja“).

Papa Franjo također naglašava kako je opraštanje najvidljiviji znak Očeve ljubavi, koju je Isus htio objaviti cijelim svojim životom. Nema stranice evanđelja koju bi se moglo izuzeti iz toga imperativa ljubavi koja ljubi sve do opraštanja. Čak i u posljednjim trenucima svojega zemaljskog života, dok je visio na križu, Isus izgovara riječi: „Oče, oprosti im, ne znaju što čine!“ Milosrđe je taj konkretan čin ljubavi koji, opraštajući, preobražava i mijenja naše živote. To je način na koji se očituje božansko otajstvo. Bog je milosrdan (usp. Izl 34 ,6), njegovo je milosrđe vječno (usp. Ps 136). Od naraštaja do naraštaja ono zahvaća svaku osobu koja se pouzda u njega i mijenja ju darujući joj svoj vlastiti život (usp. *Misericordia et misera* (D-175), Apostolsko pismo svetoga oca Franje na zaključenju Izvanrednoga jubileja milosrđa 2016. godine).

Produblјivanje teme - rad u skupinama

Nakon interpretacije biblijskog teksta podijeliti sudionike u skupine (jednu skupinu čine obitelji bez osoba s teškoćama/s invaliditetom, drugu članovi obitelji osoba s teškoćama/invaliditetom, a treću osobe s teškoćama/invaliditetom). Ako nema dovoljno voditelja skupina, mogu se spojiti 1. i 2. skupina te kombinirati pitanja.

1. skupina: Obitelji bez osoba s teškoćama/invaliditetom

Podijeliti svakom sudioniku biblijski tekst s pitanjima za razgovor u skupini. Zamoliti za ponovno čitanje teksta. Nakon aktivnosti pozvati sudionike na podjelu razmišljanja, uz pomoć sljedećih pitanja (po izboru voditelja):

- Što za vašu obitelj konkretno znači Isusov poziv *Budite milosrdni kao što je Otac vaš milosrdan*?
- U kojim situacijama u obitelji ili susjedstvu najlakše sudite druge, a u kojima vam je najteže pokazati milosrđe?
- Kako se u vašoj obitelji živi praštanje – razgovarate li otvoreno o pogreškama i pomirenju?
- Na koji način možete biti dar jedni drugima i zajednici, a ne samo očekivati da drugi vama daju i praštaju?
- Kako se vaša obitelj odnosi prema obiteljima i osobama s invaliditetom u župi, školi ili društvu – postoji li prostor za rast u milosrđu?
- Što vam ova Isusova riječ poručuje o odgovornosti za atmosferu koju stvarate u obitelji i zajednici?

Zadatak 2: Od riječi do djela – biblijsko povezivanje

Za sudionike prirediti ključne riječi iz teksta: *milosrđe, ne suditi, praštati, davati, mjera*. Članovi skupine trebaju povezati svaku riječ s jednim konkretnim primjerom iz obiteljskog ili zajedničkog života te odabrati onu riječ koja im je trenutno najveći izazov. Kratko objasne zašto je to tako.

Zadatak 3: Mjera milosrđa – simbolički zadatak

Za sudionike pripremiti papire te posudu (kutiju, košaru ili nacrt posude na papiru). Sudionici nakon razgovora o prethodnim pitanjima trebaju razmisliti kako milosrđe raste dijeljenjem te kako svatko može pridonijeti, bez obzira na životnu situaciju. Na papiriće napišu:

- konkretna djela milosrđa koja žive ili bi mogli živjeti u obitelji, župi i zajednici
- riječi, geste ili stavove koji grade, a ne osuđuju.

Papirići se stavljaju u posudu sve dok ne postane „preobilna“. Tu posudu trebaju ponijeti na zajednički plenum.

2. skupina: Obitelji sa osobama s teškoćama/invaliditetom

Podijeliti svakom sudioniku biblijski tekst s pitanjima za razgovor u skupini. Zamoliti za ponovno čitanje teksta. Nakon aktivnosti pozvati sudionike da podijele razmišljanja uz pomoć sljedećih pitanja (po izboru voditelja):

- Kako svakodnevno iskustvo invaliditeta u obitelji utječe na vaše razumijevanje milosrđa?
- U kojim trenucima najviše osjećate potrebu za razumijevanjem, a u kojima ste sami pozvani biti milosrdni?
- Kako se nosite sa osjećajem da vas drugi ponekad „sude“ ili ne razumiju vašu situaciju?
- Što vam pomaže u praštanju – sebi, drugima i Bogu – u teškim trenucima?
- Na koje načine doživljavate Božju „preobilnu mjeru“ u vašoj obitelji unatoč izazovima?
- Kako vaša obitelj može biti svjedok milosrđa i ohrabrenja drugim obiteljima u zajednici?

Zadatak 2: Od riječi do djela – biblijsko povezivanje

Za sudionike prirediti ključne riječi iz teksta: *milosrđe, ne suditi, praštati, davati, mjera*. Članovi skupine trebaju povezati svaku riječ s jednim konkretnim primjerom iz obiteljskog ili zajedničkog života te odabrati onu riječ koja im je trenutno najveći izazov. Kratko objasne zašto je to tako.

Zadatak 3: Mjera milosrđa – simbolički zadatak

Za sudionike pripremiti papire te posudu (kutiju, košaru ili nacrt posude na papiru). Sudionici nakon razgovora o prethodnim pitanjima trebaju razmisliti kako milosrđe raste dijeljenjem te kako svatko može pridonijeti, bez obzira na životnu situaciju. Na papiriće napišu:

- konkretna djela milosrđa koja žive ili bi mogli živjeti u obitelji, župi i zajednici
- riječi, geste ili stavove koji grade, a ne osuđuju.

Papirići se stavljaju u posudu sve dok ne postane „preobilna“. Tu posudu trebaju ponijeti na zajednički plenum.

3. skupina: Osobe s teškoćama/invaliditetom

Podijeliti svakom sudioniku biblijski tekst (pojednostavljen – u prilogu) s pitanjima za razgovor u skupini. Još jednom im ponoviti ključno:

Milosrđe je taj **konkretan čin ljubavi** koji, opraštajući, preobražava i mijenja naše živote. To je način na koji se očituje božansko otajstvo. **Bog je milosrdan** (usp. Izl 34,6), **njegovo je milosrđe vječno**.

Isus je rekao svima:

Ako netko želi ići za njim, mora mu vjerovati i slijediti ga svaki dan. To ponekad znači da nije uvijek lako i da trebamo biti strpljivi i hrabri.

Ako netko misli samo na sebe, izgubit će ono što je najvažnije. Ali tko živi s ljubavlju i povjerenjem u Isusa, dobit će pravi život.

Nije važno imati sve na svijetu ako u srcu nismo sretni i blizu Bogu.

Tko se ne srami Isusa i njegovih riječi, toga će se i On s radošću sjetiti pred Bogom.

Bog već sada pokazuje svoje Kraljevstvo onima koji mu vjeruju.

Nakon aktivnosti pozvati sudionike da podijele razmišljanja uz pomoć sljedećih pitanja (po izboru voditelja i mogućnostima sudionika):

- Kako osobno doživljavate Isusovu poruku o milosrđu u svom životu?
- U kojim situacijama se osjećate prihvaćeno, a u kojima osuđeno ili zanemareno?
- Što za vas znači praštati – kome je najteže oprostiti i zašto?
- Na koje načine možete pokazivati milosrđe drugima, bez obzira na svoja ograničenja?
- Gdje u svom životu prepoznajete Božju blizinu i „obilje“ koje vam daje snagu?
- Što biste poručili obiteljima i zajednici o tome kako živjeti istinsko milosrđe?

Sudionicima se može ponuditi da odgovore riječju, rečenicom, crtežom, gestom, simbolom ili govorom tijela. Također mogu raditi u parovima, usmenim dijeljenjem umjesto pisanjem.

Zadatak 2: Od riječi do djela – biblijsko povezivanje (ako ima mogućnosti)

Za sudionike prirediti ključne riječi iz teksta: *milosrđe, ne suditi, praštati, davati, mjera*. Članovi skupine trebaju povezati svaku riječ s jednim konkretnim primjerom iz obiteljskog ili zajedničkog života te odabrati onu riječ koja im je trenutno najveći izazov. Kratko objasne zašto je to tako.

Zadatak 3: Mjera milosrđa – simbolički zadatak

Za sudionike pripremiti papire te posudu (kutiju, košaru ili nacrt posude na papiru). Sudionici nakon razgovora o prethodnim pitanjima trebaju razmisliti kako milosrđe raste dijeljenjem te kako svatko može pridonijeti, bez obzira na životnu situaciju. Na papiriće napišu:

- konkretna djela milosrđa koja žive ili bi mogli živjeti u obitelji, župi i zajednici
- riječi, geste ili stavove koji grade, a ne osuđuju.

Papirići se stavljaju u posudu sve dok ne postane „preobilna“. Tu posudu trebaju ponijeti na zajednički plenum.

Refleksija na rad u skupinama – plenum

Pozvati sudionike skupina na kratki osvrt o radu u skupinama, uz pitanje voditelja:

- Što vam je bilo najlakše, a što najteže staviti u „mjeru“?

Posude ili košare s djelima milosrđa mogu ostaviti u crkvi ispred oltara, a župnik može na nedjeljnoj misi vjernicima kratko objasniti što one predstavljaju.

KATEHETSKA ZADAĆA – VODIČ ZA DJELOVANJE

Podijeliti sudionicima na listiću prijedloge katehetskih zadaća. Svatko bira što može provesti u svakodnevi.

- Napišite članu obitelji ili bližnjima *Pismo bez osude*, s naglaskom na razumijevanje, praštanje i nadu.
- Osmislite i ostvarite jedan mali, ostvariv čin milosrđa koji možete provesti tijekom sljedećeg tjedna (npr. pomoć, razgovor, gesta pažnje, molitva).
- Pronađite ostale biblijske tekstove o milosrđu te ih pročitajte tijekom tjedna ili mjeseca.
- Organizirajte zajedničko druženje u obitelji pod nazivom *Zid osude – most milosrđa*. Na jednoj strani papira ili ploče svaki član obitelji napiše stavove koji stvaraju „zid“ (npr. nerazumijevanje, strah, brz sud), a na drugoj strani stavove koji grade „most“ (slušanje, strpljenje, prihvaćanje). Razgovarati o napisanome.
- Simbolična aktivnost: *Ruke milosrđa*. U obitelji članovi ocrtaju svoju ruku na papir, na svaki prst napišu jedno konkretno djelo milosrđa koje mogu živjeti sljedeći tjedan u obitelji, župnoj zajednici, školi / društvu (npr. nazvat ću nekoga tko je usamljen; bit ću strpljiv/a kad mi je teško; oprostiti ću jednu staru povredu; ponuditi ću pomoć bez da me se pita; uključiti ću osobu koja je

postrani). Na kraju tjedna, tijekom obiteljskog zajedništva kratko predstaviti planirane i odrađene aktivnosti.

- *Svjedočanstvo u tišini* - napisati ili izgovoriti jedno iskustvo u kojem ste doživjeli milosrđe, ili jednu situaciju u kojoj vam je milosrđe nedostajalo te zahvaliti Bogu za primljeno ili uskraćeno milosrđe.
- Nakon zajedničkog objeda podijeliti s članovima obitelji sljedeće: *Zahvalan/na sam za... Mogu biti milosrdan/na tako da...* Nakon toga ostati u kratkoj šutnji ili molitvi.
- Osmisliti jedan konkretan čin milosrđa koji obitelj može učiniti ovaj tjedan (npr. posjetiti starijeg susjeda, pomoći bolesniku, izmoliti molitvu za nekoga u potrebi).
- Neka obitelj napravi *Kutiju milosrđa* za papiriće s djelima dobrote koje su tijekom tjedna učinili. Na kraju tjedna zajedno pročitati i zahvaliti Bogu u molitvi.
- Postaviti jednu praznu posudu ili košaru pokraj onih posuda s katehetskog susreta te pozvati ostale župljane na sudjelovanje u zadatku *Mjera milosrđa*: milosrđe raste dijeljenjem te svatko može pridonijeti, bez obzira na životnu situaciju. Na sljedećem susretu vidjeti što su ostali župljani anonimno napisali.

ZAVRŠNA MOLITVA

Voditelj:

Gospodine, Ti si bogat milosrđem.

Svi:

Nauči nas živjeti milosrđe u obitelji i zajednici!

Voditelj:

Za obitelji: da budu mjesta oprosta i razumijevanja,

Svi:

Nauči nas živjeti milosrđe u obitelji i zajednici!

Voditelj:

Za zajednicu, da prepoznaje potrebe najslabijih,

Svi:

Nauči nas živjeti milosrđe u obitelji i zajednici!

Voditelj:

Za srca oslobođena osude i tvrdoće,

Svi:

Nauči nas živjeti milosrđe u obitelji i zajednici!

Voditelj:

Za snagu da činimo dobro i kad je teško,

Svi:

Nauči nas živjeti milosrđe u obitelji i zajednici!

Isuse blaga i ponizna srca, učini naša srca slična Srcu svome.

Pustiti pjesmu grupe Oton Božje milosrđe.

<https://bit.ly/Bozjemilosrdje>

Prijedlog 2.

Oče milosrđa, hvala ti što nas ljubiš bez granica. Nauči nas gledati druge tvojim očima, biti blizu onima koji pate i graditi zajednice pune suosjećanja i dobrote. Amen.